

Molière

A MIZANTRÓP

Részlet

Petri György fordítása Várady Szabolcs igazításaival

- ORONTE [...] Felolvasnám egy új szonettetemet.
Csak most lett kész, még nem tudom, remek,
vagy közepes. Leközlík, nyilván, de nem ez a lényeg,
nekem fontosabb a te véleményed.
- ALCESTE Félek, nem a megfelelő személyt választottad.
- ORONTE Miért?
- ALCESTE Túlságosan őszinte vagyok.
- ORONTE Éppen ez az, amit akarok.
A kíméletlen, nyers őszinteséget,
ezt akarom, pontosan erre kérlek.
- ALCESTE Hát jó. Akkor térjünk a tárgyra, kérlek.
- ORONTE *Szonett: A remény.* Címe, mondjuk, ez.
A témája egy asszony, akihez
nagy reményeket fűzök. Semmi pátosz,
gőz vagy homály, a vonalvezetése világos.
- ALCESTE Majd meglátjuk.
- ORONTE A rímelés terén akad
egy-két truváj – de majd dönts el magad.
A remény... Nem tudom, hogy a hangneme
elég egyszerű-, eléggé könnyed-e,
elég természetes-e a szóhasználatom.
- ALCESTE Szabadjon hallanom.
- ORONTE Annyit még tudni kell,
negyedóra alatt készült a költemény.
- ALCESTE A gyorsaság nem művészi erény.
- ORONTE Nem járja, hogy kecsed kecsgetet,
hogy vélem már, enyém, de nem:
csak mézesmadzag édenem.
A cél előtt kapok defektet?
- PHILINTE Micsoda indítás! Tökéletes, remek.
- ALCESTE Azt mered mondani, hogy ez költészet neked?
- ORONTE Szóval:
A cél előtt kapok defektet?
Mint bankár, ki sokat befektet,
de csődbe jut. Jaj, édesem,
ne hagyd inogni kétesen
a mérleget – a sors lehet szebb!

PHILINTE Találó szavak!

ALCESTE Te dicsérsz ilyen baromságokat?

ORONTE Kéjpanoráma, üdvszivárvány
tündöklük ott kettőnkre várván!
Nehogy már elnézzük mulyán,
hogy ködbe foszlik. A romon
csak gyom tenyészne. Karomon
lépdelj be sorsod kapuján!

PHILINTE És a vége! Kész telitalálat!

ALCESTE Neked is ilyen véget kívánok.

PHILINTE Nem hallottam még verset, ilyen jól megcsináltat.

ALCESTE Hogy a...

ORONTE (*Alceste-hez*)

Ugyan, ő hízeleg.

De te emlékezz rá, hogy mire kértelek:
halljam őszinte véleményedet.

ALCESTE Minden író őszinteséget követel,
aztán, ha megkapja, rosszul viseli el.
Nemrég valakitől – nem mondok nevet –
olvastam épp hasonló verseket.
Neki mondtam, hogy az jellemzi a biztos ízlésű embert,
hogy képes leküzdeni az írási ingert.
S ha már mindenképp írhatnékja támadt,
ne mutogassa versét rögtön fűnek-fának.
Mivel a tolakodó, túl heves
közlési vágy könnyen közröhej tárgya lesz.

ORONTE Tehát azt mondd, hogy rosszul teszem...

ALCESTE Semmi ilyet nem mondtam. *Neki* mondtam,
hogy kritikátlanul ne adjuk ki magunkat,
mert a rutin és a modor halálra untat,
és az emberek a hibáinkra vadásznak:
hiába bizonyítottunk már ezerszer,
egyetlen félresikerült munkánk lejárát.

ORONTE Szóval azt mondd, hogy rossz a szonett?

ALCESTE Nem. *Neki* mondtam, hogy hány pályát tönkretett
ez a járványos közlési düh,
mely napjainkban pusztít mindenütt.

ORONTE Tehát nem tudok írni, és rá emlékeztetek?

ALCESTE Nem. *Neki* mondtam, hogy nem éri meg
folyton zaklatni a szerkesztőségeket,
s hogy nem pótolja azt a nyomdafesték,
ha hiányzik a műgond és a tehetség.

ORONTE Értem, értem. Azt hiszem, megértettelek.
No de a szonett...? Mi legyen vele?

ALCESTE Szemétkosárban a helye.
 Rossz divatot követ, merő csinálmány.
 Nincs egy őszinte szó, a sor csak állvány,
 hogy ráaggasd a cifra rímeid,
 amikkel a versed páváskodik:
 „de nem” és „édenem”, „defektet” és „befektet” –
 viccnek nem rossz, de szerelmes szonettnek?
 Ugyan már. Űres, szellemeskedő modor,
 természetesség, igazság seholl!
 Hogy is? „Kecsed kecsgetet”?
 Így talán a kecskék mekegnek.
 Az ÜDF-szivárványt ne is emlegessük!
 Szájából szökőkút kimondani együtt
 e hangzókat. „Kéjpanoráma”! Na,
 abbahagyom, mert megüt a guta.
 Játék a szavakkal, megjátszott szenvedély;
 a természet sohasem így beszél.

Albert Babinot (15??–1570)

NEM SZÁNVA A HALOTTAKAT

Mikor a Nap, a Mindenség fáklyája
 A tengerek mélyében elmerül,
 S látjuk, hogy rá sötét fátyol terül,
 S belép velünk a meghitt éjszakába,
 Senki se bánja, hogy magát se látja,
 Mert biztos lehet kétségen kívül,
 Hogy a Nap nekünk újra felmerül,
 Miután szabott pályáját bejárta.
 Könnyek és gyász nélkül láthatod ezt:
 A Lélek a halandó, vézna test
 Börtönét halhatatlanul elhagyja.
 S e testbe, melyet elvitt a Halál,
 Megújulva, midőn eljő a napja,
 A Lélek is majd újra visszazáll.